

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

לשבת קדש פרשת תזריע - החודש תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - כ"ט

1. אלו דיני פדיון הקדש הובאו בברייתא?

- א. משכו מהגזבר כשהיה שווה 100 וקודם ששילם התייקר ל200 - משלם 200. הטעם: 'ונתן הכסף וקם לו'.
- ב. משכו ב200 וקודם ששילם נהיה שווה 100 - משלם 200. הטעם: לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש, ומהדיוט הרי קנה במשיכה.
- ג. פדאו ב200 וקודם שמשכו עמד ב100 - תשלומו 200 [ואינו מקבל חזרה]. הטעם: 'ונתן הכסף וקם לו' וברשותו הוזל.
- ד. פדאו ב100 וקודם שמשכו עמד ב200 - מה שפדה פדוי, ואינו צריך להוסיף. ואין לומר כאן 'לא יהא כח וכו' כיון שגם הדיוט אם יחזור בו המוכר לאחר שהקונה נתן דמים ולא משך, יעמוד בקללת 'מי שפרע'.

2. אלו כללי מצוות הובאו במשנתנו [זיתבארו בגמרא]?

- א. כל מצות הבן, המוטלות על האב לעשות לו - אנשים חייבין, ונשים פטורות.
- ב. כל מצות האב, המוטלות על הבן לעשות לו - גם נשים חייבות.
- ג. כל מצות עשה שהזמן גרמא - אנשים חייבין, ונשים פטורות.
- ד. כל מצות עשה שלא הזמן גרמא - גם נשים חייבות.
- ה. כל מצות לא תעשה, בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא - גם נשים חייבות, חוץ מבל תקיף ובל תשחית ובל תטמא למתים.

3. מה המקור שנשים חייבות בכיבוד אב?

איש - אין לי אלא איש, אשה מנין? כשהוא אומר: איש אמו ואביו תיראו - הרי כאן שנים.

4. אלו מצוות צריך האב לעשות לבנו?

למולו, ולפדותו, וללמדו תורה, ולהשיאו אשה, וללמדו אומנות.
ויש אומרים אף להשיטו במים.
רבי יהודה אומר: כל שאינו מלמד את בנו אומנות - כאילו מלמדו ליסטות.

5. מה המקור שחייב למולו?

- א. 'וימל אברהם את יצחק בנו'.
- ב. כשלא מלו אביו, בי"ד מחוייבים למולו - 'המול לכם כל זכר'.
- ג. כשלא מלוהו בי"ד מחוייב הוא למול עצמו - 'וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה'.
- ד. המקור שהיא פטורה - 'כאשר צוה אותנו אלוקים, אותו - ולא אותה. וכל מקום שנאמר צו - אינו אלא זירוז מיד ולדרותו.

6. מה המקור שחייב לפדותו?

- א. 'כל בכור בניך תפדה'.
- ב. כשלא פדהו אביו מחוייב הוא לפדות עצמו - 'פדה תפדה'.
- ג. המקור שהיא פטורה לפדותו - תפדה תפדה, כל שאינו מצווה לפדות את עצמו - אינו מצווה לפדות אחרים.
- ד. המקור שהיא פטורה בעצמה - תפדה תפדה, כל שאין אחרים מצווים לפדותו - אין מצווה לפדות את עצמו.
- ה. המקור שאין אחרים מצווין לפדותה - דאמר קרא: כל בכור בניך תפדה, בניך - ולא בנותיך.

7. אם צריך לפדות את עצמו או את בנו, מי קודם?

- א. כשיש לו רק חמש סלעים - לכו"ע הוא קודם לבנו, כיוון שמצוה דגופיה עדיפא.
- ב. ונחלקו כשיש לו חמש משועבדים [קרקע שמכר בטרם נולד בנו, והרי הייתה משועבדת לפדיונו]
ר' יהודה סבר: מלוה הכתוב בתורה ככתובה בשטר, ולכן בבני חורין יפדה את בנו, והכהן יטרוף את המשועבדים עבורו.
רבנן סבר: מלוה דאורייתא לאו ככתובה בשטר - ואין לכהן שיעבוד וממילא.

8. לפדות את בנו ולעלות לרגל - מה קודם?

- א. רבנן - קודם פודה את בנו ואחר כך עולה לרגל' כיון שנאמר 'כל בכור בניך תפדה', ורק אח"כ נאמר 'לא יראו פני ריקם'.
ב. ר' יהודה - עולה לרגל ואח"כ פודה את בנו, שזו מצוה עוברת, וזו מצוה שאינה עוברת.

9. מנין שאם היו לו חמשה בנים מחמש נשים, שחייב לפדות כולן?

כל בכור בניך תפדה. ונתחדש שלא לומדים 'בכור בכור' מנחלה, שצריך ראשית אונן, קמ"ל שבפטר רחם תלא רחמנא.

10. ללמוד תורה. מנלן?

- א. ולמדתם אותם את בניכם.
ב. כשאביו לא למדו מחוייב הוא ללמד עצמו 'ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם'
ג. המקור שהיא אינה מצווה ללמדו - 'ולמדתם ולמדתם' כל שאינו מצווה ללמוד - אינו מצווה ללמד.
ד. המקור שאינה מחוייבת ללמד עצמה - 'ולמדתם ולמדתם', כל שאין אחרים מצווין ללמדו - אין מצווה ללמד את עצמו.
ה. המקור שאין אחרים מצווין ללמדה - 'ולמדתם אותם את בניכם' - ולא בנותיכם.

11. הוא ללמוד ובנו ללמוד - מי קודם?

- א. רבנן - הוא קודם לבנו.
ב. ר' יהודה - אם בנו זריז וממולח ותלמודו מתקיים בידו - בנו קודמו.
וכמו ר"א בר יעקב, ששלח את בנו רב יעקב ללמוד אצל אביו כיון שחשב שהוא מחודד יותר, וכשראה שאין שמועותיו מתחדדות הלך במקומו. כששמע אביו שהוא הגיע, ציוה שלא יתנו לו מקום ללון כדי שילון בביהמ"ד ויהרוג את המזיק שהיה מזיקם אפילו שנים ביום..
וכן עשה כשנדמה לו כתנין בעל שבעה ראשים, ובכל כריעה נשר לו ראש אחד, עד שהרגו. ולמחרת אמר להם שאם לא היה מתרחש לו נס היה מסתכן.

12. ת"ר: ללמוד תורה ולישא אשה - ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה, ואם א"א לו בלא אשה - ישא אשה ואח"כ ילמוד תורה. מה נפסק להלכה?

- א. שמואל: נושא אשה ואח"כ ילמוד תורה.
ב. ר' יוחנן: ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה.
ולא נחלקו - בני בבל היו הולכין ללמוד בא"י ואין צרכי הבית מוטלים עליו, נושא אשה, כדי שיהיה בלא הרהור ואח"כ הולך ולומד תורה.
בני א"י הלומדים במקומם' אם נושא אשה יהו צרכי הבית מוטלין עליו ויבטלוהו.

13. רב חסדא שיבח לרב הונא את רב המנונא שהוא אדם גדול הוא. אמר לו כשיבא לידך הביאהו לידך. מה ראה בו?

- שאינו פורס סודר לכסות ראשו, כיון שלא היה נשוי.
החזיר פניו ממנו אמר לו אל תראה את פני עד שתנשא.
רב הונא לשיטתו: בן 20 ולא נשא אשה - כל ימיו בהרהור עבירה.
תנא דבי ר' ישמעאל: עד כ' שנה, יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע כ' ולא נשא, אומר: תיפח עצמותיו.